

Sygn. akt VU 285/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

12 kwietnia 2019 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie/Ławnicy: -/-

Protokolant : starszy protokolant sądowy Izabela Niedobecka-Kępa

po rozpoznaniu 12 kwietnia 2019 roku w Rybniku

na rozprawie

sprawy **B. B.**

przy udziale zainteresowanego ./.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o zasiłek chorobowy

na skutek odwołania **B. B.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 14 września 2018 roku

sygn. (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu B. B. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 29 maja 2014 roku do 30 maja 2014 roku, od 8 grudnia 2016 do 31 marca 2017 roku, od 15 kwietnia 2017 roku do 5 maja 2017 roku i stwierdza brak obowiązku zwrotu pobranego zasiłku chorobowego za w.w. okres,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt V U 285/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 14 września 2018 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonemu B. B. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 29 maja 2014 roku do 30 maja 2014, od 8 grudnia 2016 roku do 31 marca 2017 roku oraz od 15 kwietnia 2017 roku do 5 maja 2017 roku oraz zobowiązał go do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 10 402,22 zł. W uzasadnieniu organ rentowy podał, iż w okresach orzeczonej niezdolności do pracy świadczył pracę zarobkową – uczestniczył w posiedzeniach Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W..

W odwołaniu ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości. Uzasadnił, że branie udziału w posiedzeniach Rady Nadzorczej nie było pracą zarobkową i nie wpływało na proces leczenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując wcześniejsze twierdzenia.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony B. B. jest zatrudniony od 30 maja 2006 roku w (...) Sp. z o.o. w R.. W okresach od 24 maja 2014 roku do 30 maja 2014 roku, od 18 listopada 2016 roku do 31 marca 2017 roku, od 15 kwietnia 2017 roku do 5 maja 2017 roku był niezdolny do pracy z powodu choroby i z tego tytułu został mu wypłacony zasiłek chorobowy.

Jednocześnie ubezpieczony był członkiem Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W.. W związku z członkostwem w Radzie odwołujący brał udział w jej posiedzeniach w dniach: 26 maja 2014 roku, 29 maja 2014 roku, 23 listopada 2016 roku, 25 listopada 2016 roku, 21 grudnia 2016 roku, 27 grudnia 2016 roku, 26 stycznia 2017 roku, 30 stycznia 2017 roku, 6 lutego 2017 roku, 15 lutego 2017 roku, 27 lutego 2017 roku, 27 marca 2017 roku, 30 marca 2017 roku, 20 kwietnia 2017 roku oraz 21 kwietnia 2017 roku. Rada Nadzorcza sprawowała kontrolę i nadzór nad działalnością Spółdzielni. Członkowie Rady pełnili funkcje społecznie. Członkowie, którzy nie wchodzili w skład Prezydium Rady otrzymywali wynagrodzenie w formie miesięcznego ryczałtu bez względu na ilość posiedzeń Rady w wysokości 40 % minimalnego wynagrodzenia za pracę. Przy czym za każdą nieobecność na posiedzeniu wynagrodzenie ulegało zmniejszeniu o 20%. W przypadku nie uczestniczenia w pracach organu w danym miesiącu kalendarzowym, wynagrodzenie ryczałtowe nie przysługiwało. W związku z członkostwem w Radzie, konieczny był comiesięczny udział w jej dwóch posiedzeniach. Pierwsze posiedzenie trwające około godzinę, dotyczyło udziału w Komisji (...), gdzie opiniowano projekty uchwał. Na drugim posiedzeniu plenarnym Rady trwającym około 2 godziny - głosowano. Do udziału w posiedzeniach potrzebne było quorum, a więc na posiedzeniu Komisji (...) było to minimum 5 osób, a na posiedzeniu plenarnym Rady Nadzorczej - 8 osób. Członkowie Spółdzielni byli podzieleni na grupy, które odzwierciedlały miejsce zamieszkania. Ubezpieczony był jedynym członkiem Rady z terenu gminy P..

Ubezpieczony przebywał na zwolnieniu lekarskim od 24 maja 2014 roku do 30 maja 2014 roku z powodu stłuczenia ręki prawej, a od 18 listopada 2016 roku do 31 marca 2017 roku oraz od 15 kwietnia 2017 roku do 5 maja 2017 roku z powodu zwichnięcia palca drugiego ręki lewej. Z żadnego z tych zwolnień nie wynikało, aby ubezpieczony w okresie otrzymywania zasiłku chorobowego musiał leżeć. Będąc na zwolnieniach lekarskich, ubezpieczony poza udziałem w posiedzeniach Rady, nie wykonywał innych czynności na rzecz Rady oraz Spółdzielni.

B. B. nie został pouczony przez pracodawcę ani przez ZUS o braku prawa do świadczeń wypłaconych mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawo do świadczenia albo wstrzymania ich wypłat.

Decyzją z 14 września 2018 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonemu B. B. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 29 maja 2014 roku do 30 maja 2014, od 8 grudnia 2016 roku do 31 marca 2017 roku oraz od 15 kwietnia 2017 roku do 5 maja 2017 roku oraz zobowiązał go do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 10 402,22 zł.

Dowód: akta organu rentowego:

- pismo ubezpieczonego z 23.07.2018r.,

-pismo (...) z 23.07.2018r.,

-pismo T. z 6.09.2018r.,

-decyzja ZUS z 14.09.2018r. wraz z protokołem;

pismo T. z 8.02.2019r., k. 32, statut SM (...), zeznania świadka R. P. k. 39v., zeznania świadka M. R. k. 55v., przesłuchanie ubezpieczonego k. 55v., wyrok SR w Rybniku z 27.09.2018r. sygn. V U 225/17 wraz z uzasadnieniem k.45-47v., wyrok SO OZ w Rybniku z 7.02.2019r., sygn. IX Ua 1/19 wraz z uzasadnieniem k. 48-51v.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w sprawie materiały dowodowe w postaci w/w dokumentów, których prawdziwości strony nie kwestionowały, a także w oparciu o zeznań świadków i przesłuchania ubezpieczonego, które wraz z pozostałymi dowodami tworzyły spójny i logiczny obraz przedstawiający stan faktyczny sprawy.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi przepis art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 j.t. ze zm.) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Na mocy art. 17 ust. 1 tej ustawy ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Zgodnie z utrwaloną linią orzeczniczą, do wypełnienia przesłanek z art. 17 nie dochodzi, gdy były to zachowania o charakterze incydentalnym, sporadycznym, wymuszone okolicznościami (tak np. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2016, sygn. III UK 82/15). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lutego 2014 r., sygn. II UK 274/13, wykonywanie przez przedstawiciela Skarbu Państwa czynności członka rady nadzorczej w "realizującej misję publiczną" Telewizji Polskiej SA nie stanowi pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W innym orzeczeniu SN podał, że działalność uzasadniona potrzebą środowiskową, społeczną czy publiczną, za którą otrzymuje się wynagrodzenie w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, nie jest pracą zarobkową w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (wyrok Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2016 r., sygn. II UK 171/15). Wreszcie wprost wskazał, że nie może być uznany za pracę zarobkową w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy z 25.6.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ryczałt za udział w posiedzeniach rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej stanowiący formę społecznej działalności niektórych jej członków (wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 2009 r., I UK 140/09).

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela powyższe stanowiska Sądu Najwyższego.

Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe, ubezpieczony w orzeczonych okresach niezdolności do pracy brał udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...), za co otrzymywał ryczałt w wysokości 40 % minimalnego wynagrodzenia za pracę. Rada była zdolna do podejmowania uchwał przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków, nieobecność ubezpieczonego groziła więc tym, że nie zostanie osiągnięte quorum. Nadto, ubezpieczony był jedynym przedstawicielem Rady z terenu gminy P.. Wobec tego, zgodnie z zaprezentowaną jednolitą linią orzeczniczą, uczestnictwo ubezpieczonego w posiedzeniach Rady Nadzorczej nie może zostać uznane za pracę zarobkową – było wymuszone okolicznościami i miało na celu dobro członków spółdzielni, których reprezentował B. B..

Ubezpieczony ma prawo do zasiłku chorobowego, pobrane świadczenie jest więc świadczeniem należnym i brak jest podstaw do żądania zwrotu.

Jak stanowi przepis art. 84 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z 13 października 1998 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego

zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Zgodnie z art. 84 ust. 2 ustawy systemowej za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się: 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania; 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Podkreślić należy, iż ubezpieczony nie został pouczony przez pracodawcę ani przez ZUS o braku prawa do świadczeń wypłaconych mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawo do świadczenia albo wstrzymania ich wypłat.

Zgodnie z kolei przytoczonym wyrokiem Sądu Najwyższego z 26 lipca 2017 r., sygn. I UK 287/16 sąd powinien bowiem rozważyć, czy mimo nieziszczenia się określonej w art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy systemowej przesłanki zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, zasiłek chorobowy został wypłacony na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach **świadomego** wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia. Przesłanką do zobowiązania ubezpieczonego do zwrotu świadczenia jest więc **zła wola** ubezpieczonego.

Ubezpieczonemu nie można przypisać złej woli czy świadomego wprowadzenia w błąd. Ubezpieczony nie oświadczył nieprawdy, nie przemilczał żadnej okoliczności. W związku z tym, że zwolnienia lekarskiego dotyczyły stłuczenia ręki, a następnie zwichnięcia palca, a z żadnego z nich nie wynikało, aby odwołujący musiał leżeć, to należy przyjąć, iż udział w posiedzeniach - podczas których opiniowano projekty uchwał, a następnie głosowano, mógł wpłynąć negatywnie na proces leczenia ubezpieczonego. Organ rentowy nie wykazał złej woli ubezpieczonego, brak więc podstaw do żądania zwrotu pobranego zasiłku. Brak zatem podstaw aby uznać wypłacone świadczenie za nienależne z winy ubezpieczonego.

Na marginesie wskazać należy, iż błędne jest stanowisko organu, który uważa, iż odsetki biegną od daty wypłaty nienależnego świadczenia. Organ rentowy nie miał podstaw do żądania od ubezpieczonego odsetek od pobranego świadczenia za okres sprzed wydania decyzji w tym przedmiocie. Wymagalność roszczenia o jego zwrot następuje bowiem dopiero od momentu doręczenia decyzji zawierającej żądanie zwrotu (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 9 lutego 2016 r., sygn. III AUa 724/15).

Mając na uwadze powyższe Sąd, działając na podstawie przytoczonych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję przyznając ubezpieczonemu B. B. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 29 maja 2014 roku do 30 maja 2014 roku, od 8 grudnia 2016 roku do 31 marca 2017 roku, od 15 kwietnia 2017 roku do 5 maja 2017 roku raz zwolnił go z obowiązku zwrotu pobranego zasiłku chorobowego za w/w okres.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 98 § 1 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy i na podstawie § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.) zasądając od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.